

Tot aquest conjunt d'excelsas qualitats conreades amb mestratge, constantment nodrides i esperonades amb l'estudi i compenetració de mestres capdals, descloses i crescudes dins l'ambient científic de les més renomades clíniques d'Europa, que sovint visitava, havia de deixar ben marcada la valenta i atrevida ardidesa d'una glòria indiscutible, que germinava en el doctor Cardenal i que l'havia de convertir en el gran mestre en Cirurgia.

Nasqué el Dr. Cardenal a València el dia primer de setembre de l'any 1852. Va fer els primers estudis a la Facultat de Medicina de la nostra Universitat, doctorant-se totseguit a l'Universitat Central. L'any 1875, o sigui als 23 anys d'edat, el trobem a París assistint a les clíniques de Richet, Guerin, Gasselin i Pean, traslladant-se el mateix any a Barcelona per a guanyar les oposicions a la plaça de metge de la Casa de la Caritat. Aquell viatge, fet per un home febrós de ciència, revelà clarament en el Dr. Cardenal un procés d'autoformació, que en tot individu destinat a traspasar el límit de la mediocritat, ja des dels anys joves es descapdella junt amb sa formació escolar.

L'any 1879 el tornem a trobar a Ginebra, a Munich, a Viena, a Zurich, a Berlin, a Halle i a Leipzig, escorcollant els avenços que en Cirurgia haguessin pogut fer els facultatius capdavanters d'aquelles terres, per portar-los a la nostra capital, en la qual és nomenat director de l'Hospital del Sagrat Cor, gloriand-se d'ésser el primer que a Espanya aplicà el mitjà anti-sèptic per la cura de ferides i laparatomiés a malaltes amb èxit i brillantor.

Home d'admirabilíssima habilitat manual, deixava sentir sobre seu dues tendències que a primera vista semblen oposades. Curar les malalties per mitjà de la Cirurgia i emprar solament aquesta quan no hi hagués altre remei. Si anem a buscar arrels més fondes en els seus viatges a les clíniques de Londres, Bruselles, Roma, Torí, Milà i altres, hi podríem descobrir la seva constant i consoladora dèria que més tard concretà en una làpida col·locada en una Sala d'operacions de la Quinta de Salut de L'Aliança amb la següent inscripció: *Cirurgia: quan ja hagi decidit sobre la intervenció d'un malalt, pensa si la practicarà a un teu fill.*

Aquest rètol diu prou per a comprendre amb quina finor d'esperit sentia l'esgarrifança de les desgràcies humanes! Un dels caires més envejables i edificants en la seva persona, era la voluntat infrangible amb què sabia immolar sempre tota mena de vanitosa ostentació a l'imperatiu de la salut del malalt. Moltes vegades, en cas de dubte i fins en plena intervenció, se'l veia consultar el parer dels seus ajudants per a millor resoldre el cas. Donava gust veure'l fer veritables filigranes en qualque diagnòstic diferencial com, posem per cas, en malalts de pit, percutint i auscultant com un perfecte i acurat internista. Sempre recordarem amb goig immens un fet esdevingut allà per l'any 1903 o 1904. Un dels practicants de l'Hospital del Sagrat Cor sofria els efectes d'una tos forta i continuada; condolgut, el Dr. Cardenal el féu despullar i, després d'un exàmen detingudíssim, li digué: —Vostè no té res al pit, aquesta tos serà de la gorja; li faré una tarja per un especialista i curis. El dit company restà agraidíssim i a la vegada parat i pensatiu. El Dr. Cardenal degué endevinar a aquest nou estat un problema d'economia, afegint-li totseguit: —*L'especialista no li cobrarà pas res.* Com no s'havia equivocat, comentàvem el fet amb aquella benevolença tan filial i afectuosa que sols sentint-se pot comprendre's.

A son entorn cresqueren bon estol de deixebles, avui també ja mestres en Cirurgia; que ho digui, sinó, aquella saleta d'operacions de l'Hospital del Sagrat Cor que amorosívola havia acollit per espai de mig segle, un dia darrera l'altre, tots els devots d'aquell mai prou plorat mestre, que marcà una època ben definida en el ressorgiment de la Cirurgia conquerint-se, amb el seu propi exclusiu esforç personal, un lloc preeminent entre els seus campions mundials.

Deixa escrites gran munió d'obres, moltes d'elles premiades.

No és estrany, doncs, que el Dr. Cardenal pogués relluir amb excepcional honor condecoracions per ningú tan poc buscades com ben merescudes; ja en l'any 1886 fou nomenat membre de la Reial Acadèmia de Madrid, concedint-li medalla d'or, essent en 1900 elegit president de la nostra Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. Fins a Anglaterra, per concessió de la reina Victòria, obtingué el títol de "Honorary Fellow of College Surgeons of England".

Aquests homenatges i condecoracions no podran pas perpetuar la seva memòria, i seria prou estrany que en el fèrtil i abundós camp de la seva actuació no hi nasqués un arbre prou corpulent i robust que, en forma de monument, propulsés a les vinents generacions la gegantesca figura que es lliurà en cos i ànima al servei de l'humanitat adolorida.

J. FERRER PRAT